

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yeḥezḳel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

זי לראתו

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9132

יְהִי־לְךָ עוֹד בְּתַהוֹן כִּי מִפְּנֵי
 כְּלִמְתָּךְ בְּכַפְרֵי־לֶךְ לְכָל־אֲשֶׁר
 עָשִׂיתָ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
 יז (א) וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
 (ב) בֶּן־אָדָם חוֹד חִידָה וּמִשְׁלַל
 מִשְׁלַל אֶרֶץ בֵּית יִשְׂרָאֵל: (ג) וַאֲמַרְתָּ
 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנִּשְׁפָּר
 הַגָּדוֹל הַגָּדוֹל הַכְּנָפַיִם אֶרֶץ הָאֶבֶר
 מְלֵא הַנוֹצָה אֲשֶׁר־לוֹ הַרְקָמָה
 בָּא אֶרֶץ־הַלְּבָנוֹן וַיִּקַּח אֶת־צִמְרֵת

אונד פֶּאָר שאַם דען מונד
 נִכְט עפֿענעסט, ווען איד דיר
 אַללעם פֿערצײהע, וואס דוא
 געטהאן האַכט — — זאָ
 שפּרִיכְט דער הערר, דער
 עוויגע.

יז (א) דעם עוויגען וואָרט וואָרט
 מיר, וויא פֿאַלנט: (ב) ער
 דענאָהן שפּרִיך אין רעטה:
 זעל, האַלטע איינע גלייכניס:
 רעדע דעם הויזע ישראל.
 (ג) זאָנע: זאָ שפּרִיכְט דער
 הערר, דער עוויגע: איין גראָם
 סער אַדלער מיט גראָסען פֿלי:
 געלן, מיט לאַנגען שווינגען
 אונד פֿאַללעט בונטעם געפֿיע:
 דער, קאַם אויף דען לכּנון,
 אונד נאָהם הינוועג דאָ גע:

הארז

ר ש י

בכמרי לך. בסלמי לך את אשר עשית חבושי ותדעי כילא מגמולך הטוב הטינותי לך:
 יז (ב) חוד חידה. הכנופים שנעטן בלשון חידה היא שהיא מדמה את נ"ל לנשר ואח מלכי
 יהודה לכמרת ארזים: (ג) ארץ האבר. כמו נקף אל"א בלע"ז. לשון חמר במשעו
 לשון אברים ממש: הרקמה. נולחו נאם ומלוויח: את למרת הארז. כל נף האילן בלע"ז
 כי"מח

ב א ו ר

זרע האמת והבדקה, ואם גם אינם מבחיך; וראה באורנו לעיל נ"ג וגו'. (סג) פתחון פת,
 ענינו, כלמחך חסגר פוך.
 יז (ב) חידה, כל מליצה ומליצה אשר חלקיה מסודרים ושקולים במאוזני הזכמה, עד אשר
 אי אפשר לרדת אל עומקה מבלי חבונה גדולה, נקראה חידה, וכן: להבין משל ומליצה
 דברי חכמים ופירושים (משלי א' ו'), והחכם געזעניוס חרגם בספר המילין שלו, עטווחם
 פֿערטוונגעטעם, פֿערטוונקעלטעם, ואמר כי שרשו חוד. (ג) הנשר הגדול, זה נבוכדנצר.
 אשר לוֹן הרקמה, לנעים שונים כרקמה, גם יחנן כי רקמה הוא לשון ממסלה,
 וכן מלאנו, לרקמות חובל למלך (חבליים מ"ה ט"ו) אשר ענינו נגדי מלכות, וכמו שהממסלה
 נקרא כסא, כמו רק הכסא הגדל ממך (בדאשית מ"ח מ'), על אשר המלך יושב עליו,
 כן נקראה גם רקמה, על אשר המלך נלגשה, ולפ"י יחנן לחרגס דער דיה הערטשפט האַטטע.
 צמרה, לפי דעתי הוא משרש למס, ע"כ נדגש המ"ם והר"ש נוספת, כמו סעיף סרעף,
 סעיף סרעף, שנט שרביט, וענינו נודף אל ענ, וענות היא כנוי על רבוי וענות הענפים,
 אשר המה כמו מכסה להשמים, עד אשר העין לא חוכל לראותם, וידוע כי זה גם כן
 הודאת שרש למס; וכן מלאנו בין ענותים היתה למרתו (לקמן ל"א ג'), וענות הוא כמו ען
 עבות (לקמן ב' כ"ח), וענינו בין עלים ענפים אחרים אשר ננוו גם הם עליו עמד, וכאשר
 אפרש ס; ומוסב על משפחות המלך, ואמר, כי נבוכדנצר לקח את כל זרע המלכות, ואף
 אם לא נמלא זאת בפירוש, הנה נאשר הגלה את יבניה ואמו וכל השרים, בלי ספק לקח
 גם את כל זרע המלכות, ואולי הם מובנים בין השרים. ואת אשר קרא בהפסוק הזה למרת,
 קרא בפסוק של אחריו וניקומיו. ויונתן חרגם למרת עובדתא, (לזוויגע), ולפ"י מחורגם פה
 רחז

הָאָרֶז׃ (ד) אֶת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו
 קָטַף וַיְבִיאוּהוּ אֶל-אֶרֶץ כְּנָעַן
 בְּעִיר רְכָלִים שָׁמוֹ׃ (ה) וַיִּקַּח
 מִזֶּרַע הָאָרֶץ וַיְהַגְהוּ בַשְּׂדֵה-זֶרַע
 קָח עַל-מִים רַבִּים צִפְצָפָה שָׁמוֹ׃
 (ו) וַיִּצְמַח וַיְהִי לְגֶפֶן סִרְחַת שְׁפֵלַת
 קוֹמָהּ לְפָנֹת דְּלִיזוֹתָיו אֱלֹוֵי
 וְשָׂרְשָׁיו תַּחְתָּיו יְהִיוּ וְהָיָה לְגֶפֶן
 וַתַּעַשׂ בָּדִים וַתִּשְׁלַח פְּאֵרֶת׃
 (ז) וַיְהִי נֶשֶׁר-אֶחָד גָּדוֹל גָּדוֹל
 כְּנָפָיו וְרַב נֹצֵה וְהִנֵּה הִגְפֵן
 הַזֶּה כַּפְּנֵה שָׂרְשִׁיהָ עָלָיו
 וְדְלִיזוֹתָיו שְׁלַחְהֶלְלוּ לְהַשְׁקוֹת

צווייגע דער צעדער; (ה) דען
 פֿאַר ציגליכסטען איהרר
 שפרעסלינגע כראך ער אב,
 בראכטע איהן אין איין האג
 דעלסלאגד, אונד זעטצטע
 איהן אין דיא שטאדט דער
 קויפלייטע; (ה) דאן נאחהם ער
 פֿאן דעם זאטען דעם לאגדעם,
 אונד פֿלאנצטע איהן אין איין
 נען פֿרוכטבארען באדען, דען
 ער וועהלטע בייא פֿיעלען גע-
 וועסערן, אים איהן דען זמ-
 טען וויא איינע ווידע הוצה
 זעטצען. (ו) דיעוער שפראסטע
 הערפֿאר, אונד ווארד איין זיך
 אויסכרייטענרער וויינשטאק
 פֿאן גערינגער האהע, דעם-
 סען רעכען זיך צו איהם הינ-
 דאנקטען אונד דעססען וואר-
 צעלן אונטער איהם ווארען;
 זא ווארד ער איין וויינשטאק,
 דער אסטע בראכטע, אונד

בק"ס פראח

אותה

צווייגע טריעב. (ז) דא וואר איין אנדערער גראסער אדלער מיט גראסען פֿליגעלן,
 אויך שטארק בעפיעדערט, אונד דיעוער וויינשטאק באגוויינע וואירצעלן צו דיעזעם
 הין, אויך וויינע רעכען נייגטע ער צו איהם הין, דאמיט דיעזער איהן בעוועסערע

ר ש"י
 זימ"א הוא משל שהגלה את יהויקים וגבוי: (ד) את ראש יניקותיו קטף. גדולתו ומלכותו
 השפיל. יניקותיו כמו ענפיו: וביארו אל ארץ כנען. אל ארץ חגרים הוא נבל: (ה) ויקח
 מזרע הארץ. את דקיקו בנו: נשדה זרע. בירושל' בעיר מלוכה: קח על מים רבים.
 נשר על מים רבים נומר נחן לו גדולה וממלה על סביביו: לפלפה. מין חילן ערבה
 שענפיו מרובים חלק"א בלע"ז: (ו) סרחת. כמו (שמות כ"ו) וסרת העודף גדול: שפלת
 קומה. לעבוד למלך נבל: דליותיו. זמורותיו: חלוו. אל מלך נבל: תחתיו. תחת מלך נבל:
 נדיים. מעות: ותשלח. ותגדל: פארות. ענפים רבים: (ז) ויהי נשר אחד. מלך מלרים:
 נפנה שרשיה. ל' רענון כמו לשוד ולכפן (איוב ה') רענו ונחאו שרשי הגפן הזאת לאותו
 הנשר. תוספת. ויש משמע נפנה כמו חספ' והוא הסוד בדברי רבותינו יש מן הדומה לו שקורין
 לאסיפת העם כנופיה ונפנה הוא כמו נפנה חמא"א בלע"ז: ודליותיו שלחה לו. ושלוטיה

ב א ו ר

דען געלוייגע. (ד) את ראש יניקותיו, מוסב על יהויכין. כנען, עיין פירש"י. (ה) מזרע
 הארץ, מוסב על דקיקו. קח, כמו לקח. צפצפה, מין ממיני ערבה, ושיעורו כלפלפה
 הגדלה קרוב לנחלי מים. (ו) סרחת, ענין הכפשות, כמו וסרת העודף (שמות כ"ו י"ב) (רד"ק).
 שפלת קומה, גפן נמוך הטוב בנפנים, כמו שפירש"י מנחות (פ"ו ע"ב) ד"ה אלא מן
 הרוגליות, יין שגדל בגפנים נמוכים שהוא יפה. דליותיו, ענפיו, ואל לו
 מוסב על הגפן, ואם גם סרחת נקבה, כי הנביא לא ישמח את המין ולא את המספר.
 פארת, ענפים. (ז) נשר, זה מלך מלרים. כשנה, מרגום יונתן פֿפח, לאן כפיפה,

אֹתָהּ מֵעֲרֻגוֹת מִטְעָה: (ח) אֶל-
 שָׂדֶה טוֹב אֶל-מִים רַבִּים הִיא
 שְׁתוּלָה לַעֲשׂוֹת עֲנָף וְלִשְׂאת פְּרִי
 לְהִיּוֹת לְגִפְּן אֲדָרְתָּ: (ט) אָמַר
 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַצֵּלָה הַלּוֹא
 אֶת-שְׂרָשִׁיָּה יִנְחֵק וְאֶת-פְּרִיהוּ
 יִקּוּסֵם וַיִּבֶשׂ כְּרִ-טְרַפֵּי צִמְחָהּ
 תִּיבֶשׂ וְלֹא-בִזְרוּעַ גְּדוּלָה וּבָעַם
 רַב לְמִשְׁאֹת אֹתָהּ מִשְׂרָשִׁיָּה:
 (י) וְהִנֵּה שְׁתוּלָה הַתְּצַלָּה הַלֵּא
 כִּגְעַת בְּהַרוּחַ הַקָּדִים תִּיבֶשׂ יִבֶשׂ
 עַל-עֲרֻגַת צִמְחָהּ תִּיבֶשׂ: (יא) וַיְהִי
 דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: (יב) אָמַר-
 נָא לְבֵית הַמְּרִי הַלֵּא יִדְעֶתֶם מָה-

מעהר אלם וינע פלאנצבעע:
 טע— (ח) (שבוטה) עה אין גו
 קעם באדען ביא פיעלען גע:
 גועססערן געפלאנצט וואר,
 אים צווייגע צו טרייבען פרוכט
 צו טראגען, אונד אין הערר-
 ליכר וויינצטאק צו ווערדן—
 (ט) זאגע דעמנאך: זא זינד דיא
 ווארטע דעם העררן, דעם
 אללמעכטיגען: ווירד ער גע-
 דויהען? — ווירד ניכט יענער
 (מראש) וויינע ווארצעלן אויס-
 רייסען, אונד וויינע פרוכט אב-
 ברעכען, דאמיט ער אונד
 יעדעס וויינער כלעטטער פֿער-
 האַרען? — אונד ווירד ער
 עס ניכט (טהון) מיט גראסער
 קראפט אונד מיט העערעס-
 מאכט, אום איהן מיט דער
 זוארצעל צו פֿערטילגען? —
 (י) ער איזט וואהל איינגע-
 פלאנצט, ווירד ער אכער
 געדייהען? — ווירד ער ניכט,
 ווען דער אסטווינד איהן נור בעריהרט,
 גלייך פֿערדארען? — אין וויינעם פלאנצ-
 בעטע פֿערדארען? — (יא) דאראב ווארד מיר דאן ווארט דעם עוויגען,
 איא פלאגט: (יב) זאגע דיעועם ווידערשפענסטיגען הויזע: איהר וויסעט וואהל, וואס

ר ש י

שלמה לו לבוא אליה ולהסקות אותה: מערנות מטעה. מענויות מים שעשה לו הנשר הראשון:
 (ח) אל שדה טוב וגו'. כלומר ועל חנם עשמה זאת כי אל שדה טוב היתה שתולה: לגפן
 אדרת. לגפן חקיף: (ט) אמור. כל האלפא ביתא במקרא זה וחמי' אני כי אינו נמנ' במסורה:
 ינחק. הנשר הראשון: ואת פניה יקוסם. כמו יקולץ הם בני לדקוהו שמתן לעיניו: טרפס.
 עלי פויליי"א בלע"ז: ולא בזרוע גדולה ובעם רב. ינח הנשר השני לעזרתה: למשאית אותה
 משרשיה. לנוכח העוקרות ומסיעות אותה משרשיה: (י) והנה. עצה שמולה כרכונה: החללה.
 סיפסר שחללה זו שנגדה כמי שנעשה ראשון: (יב) מה אלה: מה הקידה הזאת ופירשה להם:

ב א ו ר

וכן מחורגם אשכנזית. מערנות, כמו כערנות הנשם (ש"ה ה' יג). מטעה, מוסב על הנפן.
 (ח) אל שדה טוב, כלומר ועל חנם עשמה זאת, כי על שדה טוב היתה שתולה, (רש"י).
 (ט) הצלח, חסר ה' השאלה, כמו אלה זה בני עשו (בראשית כ"ב כ"ה). ינחק, הנשר
 הראשון. יקוסם, כמו יקולץ, (רש"י). טרפס, עלי, כי עלי בארמית טרפס. ולא בוד ע
 גדולה, שגורו, הנשר הראשון יעשה זאת בנח גדול ומוק. (י) והנה שתולה, אסגס יאמר, הנשר לא
 יעשה לו מאומה, סימלע מדעות אחרות אשר ילח עליו ה', הלח כנעת וגו' ? רוח הקדים, היא חמם
 ומיבש, וכן אמר ורוח הקדים הוביש פניה (לקמן י"ט י"ב) ואמר, ינח קדים רוח ה' וגו' ויבש
 מקורו ומכב מעינו (סושע י"ג ט"ו), (רד"ק). (יב) מה אלה, מה הקידה הזאת, ופירשה
 להם

אלה אמר הנה בא מלך בבל
ירושלם ויקח את מלכה ואת
שריה ויבא אותם אליו בבבל:
(ג) ויקח מזרע המלוכה ויכרת
אתו ברית ויבא אתו באלה ואת
אילי הארץ לקח: (ד) להיות
ממלכה שפלה לבלתי התנשא
לשמר את בריתו לעמדה:
(טו) וימרדו בו לשלח מלאכיו
מצרים לתת לו סוסים ועפר
היצח הימלט העשה אלה והפר
ברית ונמלט: (טז) חי אני נאם
אדני יהוה אם לא במקום המלך
הממליך אתו אשר בזה את
אלתו ואשר הפר את בריתו
אתו בתוך בבל ימות: (יז) ולא
בחיל גדול ובקהל רב יעשה
אותו פרעה במדחמה בשפך

חרגום אשכנזי מו
דיעם כערייטעט? — ערקלע
רעעס! — זעהעט! דער קע-
ניג פאן ככל קאם נאך
ירושלים, נאדם הינוועג איה-
רען קעניג אונד איהרע כע-
פעהלסהאכער, אינר בראכע
טעזיא צוויך נאך ככל. (ג) דאן
נאדם ער (מייען) פאם קעניג
ליצען שטאממע, שלאם מיט
איהם איינען בונד, ליעם
איהן איינען אייד אבלענען,
אונד ריא מעכטיגען דעם לאג-
דעם פיהרטע ער הינוועג,
(ד) דאמיט עם איין געדעמט-
טהינטעס רייך זייא, זיך ניכט
ערהעכע, זיינען בונד האלטע,
אונד זאן בלייבע. (טו) די ע-
זער אכער עמפארטע זיך ווי-
דער איהן, זאגרטע אבנעארד-
געטענאך מצרים, סאן מעכע-
טע איהם געבען פפערדע אונד
העערעסמאכט; ווירד די ע-
זעם איהם געלינגען? —
ווירד וואהל ענטקאממען, ווער
דיעזעם טהוט? — ווירד איין
בונדברייגער ענטקאממען
קאנגען? — (טז) בייא מייעם
לעבען! שפריכט דער הערר,
דער עוויגע, אין דעם וואהנ-
סללה

זיטצערעס קעניגס, דער איהן צום קעניגע מאכטע, דעססען בעאייריגונג ער זאן גערינג
געשעטצט, אונד דעססען כינדנים ער געבראכען, דארט בייא איהם אין ככל, זאלל ער
געטערטעט ווערדען. (יז) ויערער מיט גראסעם העערענאך מיט פיעלעם פאלקען ווירד
פרעה אים קריענע איהם ביאשטעהען, ווען יענער איינען וואלל אויפוורפט, אונד איין
באלל.

ויקח את מלכה ואת שריה. הם נמרת הארו יהויקים ושריה: נבלה. היא עיר-הרוכלים:
(ג) מזרע המלוכה. לזקיה: אילי הארץ. שרי הארץ: (יד) לעמדה. למען יתקיים: (יז) בשפך
סוללס

ב און רגע הוזהר הנושא על אפים, סוף חס זל מבני
לפס, (דצ"ט), וכמשל כלו מוסב על יהויכין ולזקיהו. (יז) ולא, שזועה של הפסוק הקודם
נו, ומז' חס נוסב גם על הזסוק הזה, וענינו כי ה' גאסה' אלפים חס לא בחיל גדול
וגו'

תרגום אשכנזי

יחזקאל יז

סִלְלָהּ וּבְבָנוֹת דִּיגָן לְהַכְרִית
 נִפְשׁוֹת רַבּוֹת: (יח) וּבָזָה אֱלֹהִים
 לְהַפִּיר בְּרִית וְהִנֵּה נָתַן יָדוֹ וְכָל־
 אֱלֹהִים עָשָׂה לֹא יִמְלֹט: (יט) לָכֵן
 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חִי־אֲנִי אִם־
 לֹא אֶקְרָאתִי אֲשֶׁר בָּזָה וּבְרִיתִי אֲשֶׁר
 הִפִּיר וּנְתַתִּיו בְּרֵאשׁוֹ: (כ) וּפְרַשְׁתִּי
 עָלָיו רִשְׁתִּי וּנְתַפֵּשׂ בְּמִצּוֹדֹתַי
 וְהִבִּיאוֹתִירוּ בְּבִלְהָ וּנְשַׁפְּטִיתִי
 אֹתוֹ שֵׁם מַעְלוֹ אֲשֶׁר מָעַל־בִּי:
 (כא) וְאֵת כָּד־מְבָרָחוֹ בְּכָל־אֲגַפְיוֹ
 בַּחֲרָבִים פָּלְאוּ וְהִנֵּשְׂאָרִים לְכַרְרוֹת
 יִפְרְשׁוּ וַיִּדְעֶתְהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה
 דִּבַּרְתִּי: (כב) כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
 יְהוִה וְלִקְחָתִי אֲנִי מִצִּמְרַת הָאָרֶז

באללווערק בועט, אום פֿיעלע צופערטילגען; (יח) דען אייד האט ער גערינג געשעטצט, דען בינד האט ער געבֿאָפֿען, דאָ ער זיינע האַנד (דען פרעה) הינרייכטע. ער, דער אללעס דיעזעס טהאט, זאלל ניכט ענטקאטמען. — (יט) פֿיר־ וואָהר! שפּריכט דער הערר, דער עוויגע. ביא מיינעם לע־ בען! איך ווילל מיינען אייד, דען ער זאָ גערינג געשעטצט, מיינען בינד, דען ער געבראָ־ לען, איבער ויין הויפט קאָמ־ מען לאַססען; (כ) מיינ געטץ ווילל איך איבער איהן אויס־ שפּאַנגען, דאָס ער אין מיינער שלינגע געפּאַנגען ווערדע, נאָך בכללאַססען איך איהן פֿיה־ רען, אונד דאָרט מיי אור־ טהייל אָן איהם פּאַללציעהען אָב זיינער טרייאלאָזיגקייט, דיא ער גענען מיך בעגינג. (כא) אללע זיינע טאַפּפּערן, אין אללען (העערעס) פֿליגעלן זאללען דורך דאָן שוועררט פּאַללען, אונד דיא איבריג געבליעבענען נאָך אללען זייטען צערישטרייעט ווערדען; דאָס איך איהר ערקעננעט, דאָס איך דער עוויגע דיעזען אויסשערן געטהאָן. — (כב) יע־ דאָך, שפּריכט אַלזאָ דער הערר, דער עוויגע, איינסט נעהמע איך פּאַם געצווייגע דער

מברחיו קרי הרמה

ר ש י

סוללה • כשיבא נ"ג וישפוך סוללה על ירושלים: להכרית נפשות רבות. להרוג את בני העיר: (יח) נתן ידו. הנשיות באמונה ונשא ידו בכרית: (יט) ונתתיו בראשו. הוא סמוי עיניו: (כ) ופרשתי עליו רשתי. כמו שפרשתי למעלה בחל' הספר (לעיל י"ב) שימך לבי להלך על גג המערה: ונשפטי. ואתווב' עמו: (כא) ואת כל מברחיו. כתרנומו וית כל גברוהי. ומנחם חברו עם ברח דודי (סוף שיר) וכה פתונו ואת כל הכורחיס: בכל אגפיו. בכל כנפיהם כל' בכל כחם כחרכ יסולו: יפראו. ארונאפא' כדון בלע"ז: (כב) ולקחתי אני. את מלך המשיח

ב א ו ר

וגו', לעת אשר הנשדים ישכרו סוללה על ירושלים להכרית נפשות רבות. (יח) ידו, כיונתן, והא אשתי ידיה לפרעה. (כא) מברחיו, נראה כדעת יונתן, וית כל גברוהי; כי כמו שמהשמים נוס ופל ט, נקרא מקום הפלטה, מנוס ומפל ט, כן קרא יחזקאל את הגבורים, אשר עליהם חשב האלך כי יהיו לו למוס, ובי ישליכו את נפשם מגד לעת גברו, למען ימלט המלך על נפשו, מברחיו. (כב) ולקחתי, לעתיד לבא, או מוסב כפי הכל"ק

יחזקאל יז

תרגום אשכנזי מח

דער האהען צערער, אונד זעטצע עם איין פאן דען פאר- ציגליכסטען איהרער שפרעם- ליננע פליקצע איד איינען אב, אונד פלאנצע איהן אויף איינען האהען אונד ערהאבע- נען בערג; (כג) אייף ישראל'ס ערהאכענעם נעכירגע ווערדע איד איהן איינזעטצען, צוויינע ווירד ער טרייבען, פרייטע ווירד ער טראגען, אונד איי- נע העררליכע צערער ווערדען, אונטער וועלכער מאן ווירד רוהען קאנען, אונד אין דעם שאסטען איהרער צוויינע ווירד ניסטען אללערליי נעפליגעל. (כד) אללע ביימע דעם פעל- דעם ווערדען דאן ערקעננען, דאס איד דער עוויגע איינען האהען בוים ניערדיג, אונד איינען ניערדיגען האך גע- מאכט, איינען גרינען בוים האכע פערדארדען, אונד איי- נען פערדארטען וויערער אויפבליהען לאסטען; איד

הרמה ונתתי מראש ינקותיו רך
אקטף ושתלתי אני על הר-גבה
ותלול: (כג) בהר מרום ישראל
אשתלנו ונשא ענף ועשה פרי
והיה לארו אדיר ושכנו תחתיו
כל צפור כל-כנף ביצל דליותיו
תשכנה: (כד) וידעו כר-עצי
השדה כי אני יהוה השפלתיו
עץ גבה הגברתי עץ שפל
הובשתי עץ לח והפרחתי עץ
יבש אני יהוה דברתי ועשיתי:
יח (ה) ויהי דבר יהוה אלי לאמר:
(ג) מה-לכם אתם משלים
את-המשל הזה על-אדמת
ישראל לאמר אבות ואכלו

בסר

דער עוויגע האכע עם אויסגעשפראכען, אונד פאללבריינע עם.
יח (ה) דעם עוויגען ווארט ווארד מיר, וויא פאלגט: (ג) וואס וואללט איהר מיט דעם גלויב- ניסטע פאם לאנדע ישראל, דאס איהר שפרעכעט: דיא עלטערן. עםסען אונד

ר ש י

ונתתי. בתרגומו ואקיימיני: רך אקטוף. אין דרך להרכיב אלא מן הדרך שגדל אשתקד שקורין גרייפ"א בלע"ו: ותלול, לשון חל שדרך חל להיות גבוה. ותלול אומגלוי"ה בלע"ו: (כג) תשכנה. דגשות פנו"ן משמש תחת נו"ן שנייה כאילו כתוב תשכונה: (כד) השפלתיו עץ גבוה. את האומות שהיו מושלי' בישראל: הוכשתי עץ לח. לדקוהו וורעו: והפרחתי עץ יבש. יהויכין שגלה בלא בנים יוליד בבבל את זרובבל והוא יהי' פחת יהודה למשל:
יח (א) ויהי דבר ה' אלי לאמר. (ב) מה לכם אתם מושלים את המשל. אנשפלאג"ן בלע"ו: אבות ואכלו בושר. פרי עד שלא נתבשל בירג"ן בלע"ו:

ב א ו ר

על זכבבל, וזה חמיד דרך הכניא לשנר ראשונה את לבס הזונה בקשי דבריו, ולנחמס אחרי כן בהגידו לבס הטוב אשר יקרה באחרית הימים. מראש, מהנכחים. וחלול, לשון חל שדרך חל להיות גבה (כש"י). (כד) עץ גבוה, מוסב על בבל. עץ יבש, מוסב על ישראל.
יח (ב) אבות, ענינו ביונתן, אבסחא חטן וכניא לקן, ובמשל הזה בקשו להטנדק על קשי